

Особливості розвитку гірськолижного туризму в Альпійському туристично-рекреаційному регіоні

Розглянуто особливості й передумови розвитку гірськолижного туризму в Альпійському туристично-рекреаційному регіоні. Проаналізовано головні чинники розвитку гірськолижного туризму досліджуваного регіону. Вивчено головні напрями спеціалізації гірськолижного рекреаційного обслуговування населення в країнах Альпійського туристично-рекреаційного регіону. Проведено аналіз діяльності основних центрів гірськолижного туризму в досліджуваному регіоні на прикладі міжнародних гірськолижних курортів Австрії, Франції та Швейцарії. Визначено основні проблеми й перспективи розвитку гірськолижного туризму в Альпійському туристично-рекреаційному регіоні з позиції становлення та проблем функціонування гірськолижного туризму в Україні.

Ключові слова: гірськолижний туризм, Альпи, гірськолижний туристично-рекреаційний регіон, гірськолижні рекреаційно-туристичні центри, гірськолижні траси.

Постановка наукової проблеми та її значення. Гірськолижний туризм на сучасному етапі розвитку є досить динамічною галуззю, яка розвивається відповідно до попиту на нього як одну із класичних форм рекреації та відпочинку, а також фізичного оздоровлення населення. Він також зазнає постійної модернізації в сегменті надання туристичних послуг. До його інфраструктури належать не тільки гірськолижні траси, але й інші супутні об'єкти, що надають різноманітні послуги. Наприклад, у системі гірськолижних послуг працюють підрозділи з прокату інвентарю, послуги паркінгу, заклади харчування та проживання, культурно-розважальні об'єкти тощо. Серед найбільш освоєних і популярних у світі – гірськолижні курорти та бази відпочинку Альпійського регіону. Тут розміщені найдавніші, освоєні ще в XIX ст. гірськолижні траси й найбільш відвідувані гірськолижні курорти. За офіційною статистикою, в Альпи щорічно приїжджає від 80 до 150 млн туристів, які намагаються періодично відвідувати улюблені місця відпочинку з метою оздоровлення та з професійно-спортивними цілями. Окрім того, такі курортні території вважаються також місцями проведення таких різноманітних міжнародних видовищно-масових заходів, як, наприклад, спортивні змагання, міжнародні чемпіонати з гірськолижного спорту, зимові олімпіади тощо. Це вимагає від туристичної сфери країн Альпійського регіону бути готовою до масових напливів іноземних туристів та особливого налагодження комплексної системи організації туристичних послуг. Від діяльності закладів, що пов'язані з гірськолижною рекреацією країни Альпійського регіону мають значні прибутки в іноземній валюті, що може бути позитивним досвідом і для розвитку українського гірськолижного туризму. Це викликає значний науковий інтерес та зумовило вибір тематики цієї наукової публікації.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблеми розвитку гірськолижного туризму як одного з видів рекреації та спеціального напрямку оздоровчого туризму опосередковано піднімались у працях А. Александрової [1], О. Бабкіна [2], О. Бейдика, М. Біржакова [3], А. Глушко [9], А. Косолапова [12], О. Любіцевої, М. Мальської, В. Преображенського, В. Сеніна, Т. Ткаченко, А. Чудновський, Л. Шульгіна та ін. Оцінка тенденцій розвитку ринку туристичних послуг в Україні з урахуванням діяльності закладів гірськолижного туризму наявна в працях Р. Байцара [14], М. Мальської, В. Капаццлі [10], М. Крачила, Р. Косовського [11], В. Кравців, І. Рогової [14], Л. Троценко [15] та ін. Проте спроб деталізації розвитку гірськолижного туризму в Альпійському регіоні в науковій літературі порівняно мало, що стало причиною написання цієї наукової статті.

Мета дослідження – визначити характерні особливості розвитку й сучасне становище гірськолижного туризму в Альпійському регіоні, охарактеризувати основні гірськолижні курорти досліджуваної території.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Фахівці з гірськолижної рекреації виділяють на території Альпійського регіону кілька рекреаційних зон: Західну, Східну, Центральну, Південну та Північну [6]. До Західної зони відносять Приморські, Котські, Савойські й Бернські Альпи. Їхня пересічна висота – 3000–4000 м, хоча окремі вершини можуть сягати понад 4000 м. Для Західних Альп характерні добре виражена дугоподібна форма хребтів,

різка асиметрія схилів – внутрішні круті, а зовнішні – пологі, з великою кількістю льодовиків. Центральна зона підрозділяється на Пеннінські, Лепонтинські й Ретицькі Альпи. Східна – на Доломитові, Карницькі й Джулійські. Висота гір знижується із заходу на схід. У Східній зоні особливо придатними для розвитку гірськолижного туризму є Ретійський, Доломитовий та Карнійський хребти, оскільки на їхніх території порівняно мало небезпечних льодовиків. Ці гірські масиви мають значне широтне простягання. Їх пересічна висота становить в основному 2500–3500 м. Окрім Західної та Східної рекреаційних альпійських зон, фахівці виділяють Північні Передальпи, які складаються з вапнякових і сланцевих хребтів, а також Центральні Альпи, де спостерігаються середньовисотні кристалічні хребти та Південні Передальпи з вапняковими й пісковими горами, які меншою мірою становлять інтерес із гірськолижного погляду, проте користуються попитом відпочивальників у зимову пору року.

Розвитку міжнародного туризму в Альпійському регіоні сприяє їх вигідне транспортно-географічне положення, оскільки вони мають зручну транспортну доступність і порівняно швидко доставку різноманітними видами транспорту, насамперед автомобільним. Це приваблює іноземних туристів із наближених країн регіону, особливо з потужних європейських промислово-агломераційних територій Франції, Австрії, Італії, Німеччини й інших держав Європи та світу.

Матеріально-технічна база для розвитку гірськолижного туризму в досліджуваному регіоні також є сприятливою. За оцінками експертів, рекреаційні заклади Альпійського регіону мають можливість прийняти за місяць до 3 млн відпочивальників [8]. Щодо технічного обслуговування гірськолижних баз, за офіційними даними, тут функціонує понад 120 тис. км обладнаних гірськолижних трас із 40 тис. км канатних доріг і підйомників [6]. За даними ВТО, основні гірськолижні курорти в регіоні розміщені на території Австрії, яка отримує від цього виду туризму до 12 % ВВП, а також Швейцарії, у якій доходи від гірськолижної рекреації становлять 8 % ВВП [13].

У досліджуваному регіоні, згідно з експертними оцінками й міжнародними стандартами, функціонують гірськолижні траси різної складності: «червоні», «чорні», «сині» та «зелені» [5]. Найбільш доступними для початківців у гірськолижному туризмі є «зелені» траси, які є безпечнішими стосовно спуску відпочивальників та не мають вагомих перешкод і сильних похилів місцевості. «Сині» траси більш складні, із додатковими перепонами та більшим кутом спуску, вони потребують додаткової підготовки та інструктажу з техніки безпеки гірськолижного катання й становлять спортивний інтерес для лижників середнього рівня, а також тих, хто полюбає більш гострі відчуття, але не має ще досвіду катання на «червоних трасах». Останні мають ще більший нахил поверхні й ускладнені елементи для спуску професійних гірськолижників. «Чорні» траси викликають інтерес лише у фахівців із гірськолижного спорту та любителів гострих відчуттів, проте є досить небезпечними й загрозливими з погляду безпеки простих відпочивальників [8].

Розвиток гірськолижного туризму в Альпійському регіоні започаткований понад 150 років тому. Цьому сприяли як природні чинники – зручні середньовисотні гори, укриті снігом та густими хвойними лісами, із чистим альпійським повітрям, так і економічна політика держав, що входять до складу цієї макрорекреаційної території, як, наприклад, стимулювання розвитку гірськолижної інфраструктури із системою сервісного обслуговування населення в гірськолижних територіях. На думку фахівців, на розвиток гірськолижного туризму в Альпах впливають такі природні чинники: значна тривалість снігового періоду в році (4–5 місяців); середня висота гірських масивів, на яких розміщені зручні спускові ділянки; наявність спускових трас різних категорій (як для професіоналів, так і для початківців); незначна сейсмічність та ймовірність сходження лавин і селевих потоків; порівняно легка доступність до основних місць відпочинку й спускових трас; живописність альпійських засніжених ландшафтів і їх різноманітність й унікальність тощо. Що ж стосується соціально-економічних чинників, то в досліджуваному регіоні, крім сприятливої політики держав для розвитку цього виду рекреації, є достатньо розвинута транспортна інфраструктура, успішно функціонує ресторанно-готельне обслуговування населення та спостерігається значна територіальна концентрація об'єктів культурно-видовищного призначення як сучасного, так і історичного плану, наприклад замків, фортець, музеїв, виставок, картинних галерей, театрів тощо. Кожна країна Альпійського регіону намагається максимально використовувати всі наявні ресурси як природного походження, так і антропогенні для забезпечення розвитку гірськолижного туризму на своїй території.

Найбільш розвинутими в гірськолижному плані серед країн Альпійського регіону є Австрія, Франція й Швейцарія, вивчення досвіду обслуговування гірськолижних курортів яких може бути корисним і для туристичного ринку України з метою залучення іноземних інвесторів та налагодження сервісного обслуговування й спрямування потоків європейських фінансовоспроможних відпочивальників у Карпатський гірськолижний регіон.

Австрія – найбільш популярна та давня країна розвитку гірськолижного туризму в регіоні. За офіційними даними, у цій державі на 2016 р. функціонувало близько 21 тис. закладів для проживання туристів із чисельністю понад 1 млн ліжок у них (шосте місце серед інших країн ЄС за загальною кількістю місць проживання та четверте (після Італії, Хорватії й Греції) у розрахунку на 1000 осіб населення). Офіційна статистика свідчить: країну у 2016 р. відвідали близько 41,5 млн осіб, котрі скористалися послугами гірськолижних курортів [6]. Так, наприклад, в Австрії функціонує до 50 зон катання, сім із яких відкриті протягом року, що є однією з переваг австрійських гірськолижних курортів. Держава постійно дбає, щоб інфраструктура гірськолижних курортів оновлювалася та модернізувалася відповідно до вимог часу й розвитку техніки. В Австрійських Альпах розміщено близько 900 вершин заввишки понад три тисячі метрів, які можуть бути придатні для розвитку гірськолижних видів відпочинку й спорту. За офіційною статистикою, на території цієї країни функціонує понад 800 гірськолижних курортів, де прокладено до 25 тис. км високогірних трас і 16 тис. км середньовисотних трас. На всіх освоєних гірськолижних територіях країни працює понад 3,5 тис. підйомників [5].

Фахівці виділяють на території цієї держави шість гірськолижних зон: Форарльберг, що межує на Заході зі швейцарськими Альпами, а на Сході – із хребтом Арльберг; Тіроль; Зальцбург із великим курортним комплексом «Зальцбург-Шпор-Вельт-Амаде»; Каринтія – на самому півдні країни; Штирія та Центральна Австрія. Більшість австрійських курортів розміщені на висоті від 1800 до 2000 м, тому в середині зими тут застосовують штучний сніг, оскільки низька температура вночі чергується з таненням снігу вдень, у результаті чого утворюється небезпечна льодова кірка [4]. Проте цього не спостерігаємо в Арльбергу й у західній частині Тіролю (Санкт-Антон, Лех, Цюрсі та ін.) через значно більші висоти лижних трас і нижчі температури. Більшість гірськолижних курортів Австрії розміщено в невеликих містечках, для яких притаманні невеликі курортні заклади з незначною кількістю відпочивальників, що приваблює любителів негучного відпочинку. Така особливість – не стільки ознака технічного відставання цієї місцевості, скільки традиційна привабливість таких гірськолижних курортів.

Досить популярними й найбільш відвідуваними гірськолижними курортами Австрії є ті, що розміщені на таких територіях, як Тіроль, Зеефельд, Зальцбургеленд і Каринтія. Кожен гірськолижний курорт країни оснащений пунктами прокату гірськолижного спорядження та інструкторськими школами з лижного катання.

Тіроль – західна гірська провінція Австрії, що лежить між масивами Арльберг і Кітцбюель та вважається найбільш освоєною гірськолижною територією Австрії. Тривалість лижного сезону тут із початку грудня до кінця березня, а на льодовику Штубай – весь рік. Найпопулярнішим і найбільш масовим курортом цього краю є містечко Майерхофен. Адміністративний центр цієї землі – місто Інсбрук, відоме як світова столиця зимового спорту, де в 1964 та 1976 рр. проходили зимові Олімпійські ігри. В околицях міста розміщено такі найбільш придатні для розвитку гірськолижного спорту й відпочинку території, як Акзамер-Ліцум, Ігльс, Муттерс, Тулфес, Хунгербуг і Штубай, на яких налагоджено відмінну інфраструктуру для відпочинку та занять гірськолижним спортом. На думку фахівців, Інсбрук є таким містом, яке користується туристичним попитом тих відпочивальників, які втомилися від міського шуму й мріють провести відпочинок на лоні природи, але водночас хочуть бути в центрі культурного життя Європи [6]. Поблизу Інсбрука, у селищі Ігльс, розміщено гірськолижні школи, у яких за декілька уроків висококваліфіковані інструктори можуть навчити початківців правильно триматися на лижах та звершувати безпечні спуски. Окрім того, це місто є сімейною столицею для гірськолижного відпочинку, оскільки має пологі безпечні траси для катання дітей і тих, хто вперше може стати на лижі, а також його курорти оснащені розважально-відпочинковою інфраструктурою та атракціонами для дітей.

Гірськолижний район Зеефельд розміщений на плато між гірськими масивами Карлвендель і Веттерштайн. Його основна перевага – порівняна територіальна близькість до основних транспортних

центрів Альпійського регіону – аеропортів Інсбрука та Мюнхена. На його території створено комфортабельні умови для занять усіма видами зимового спорту та комплексного відпочинку. Із цією метою туристів від готелів до місць спуску щоденно доставляють безкоштовні маршрутні таксі, а також налагоджена зручна доставка рекреантів до спускових трас, загальна довжина яких становить понад 25 км. Тут функціонують також фунікулер і 17 підйомників із канатними дорогами. Для тих, хто бажає дістатися до лижних трас у пішому порядку, прокладено численні туристичні стежки мальовничими місцями, де можна додатково замовити гіда чи груповода. Окрім того, туристичні підрозділи краю надають сервісне обслуговування культурно-пізнавального плану з відвідуванням королівських замків Баварії та Південного Тіролю.

Місто Фулпмес – один із найбільш популярних і сонячних курортів краю, розміщений у долині мальовничої гірської річки Штубай. Крім наявності сучасних підйомників і великого розмаїття лижних спусків у цьому районі та значної кількості культурно-розважальних закладів (ресторанів, барів, розважальних клубів, дискотек, торговельних й інших комунікаційних об'єктів тощо), тут щорічно проводять міжнародні лижні фестивалі для гостей.

Гірськолижний центр Кітцбюель розміщений за 50 км від Інсбрука. Він один із перших гірськолижних курортів Австрії. Фахівці вважають його найбільш елітним і престижним гірськолижним курортом світу, адже поблизу нього щорічно в січні-місяці відбувається традиційний етап Кубка світу з гірських лиж. А влітку це містечко перетворюється на арену престижного міжнародного турніру з великого тенісу, що щорічно приваблює до себе відомих спортсменів і багатих відпочивальників із розвинутих країн світу.

Що стосується гірськолижних туристичних об'єктів землі Зальцбургленд, то це найбільш територіально-інфраструктурно розвинута гірськолижна територія Австрії, на якій, за офіційною статистикою, функціонує 52 оснащених лижні траси загальною довжиною понад 160 км із великою кількістю канатних доріг та підйомників. У районі діють численні лижні школи й тренувальні центри, працюють розважально-видовищні заклади та ресторани з традиційною австрійською кухнею й стравами з будь-якого меню зі світової кухні. Тут є такі відомі гірськолижні курорти, як Цель-ам-Зее й Капрун. Починаючи з 1982 р., у цьому гірськолижному районі проводять Лижні Сафари.

Територія гірських масивів Франції – це також важливий міжнародний гірськолижний центр. Ця країна лідирує за кількістю гірськолижних курортів у Європі та світі, адже на її території розміщено понад 400 рекреаційно-відпочинкових об'єктів, які надають відпочинкові гірськолижні послуги. За офіційною статистикою, Франція має загальну протяжність обладнаних схилів близько 6 тис. км, які обслуговують понад 4 тис. фунікулерів і підйомників. Саме у французьких Альпах можливі найвищі гірськолижні катання в Європі (до 3900 м) [5].

Усі курорти цієї країни можна умовно розділити на дві категорії – традиційні та сучасні. До групи перших фахівці відносять затишні гірські населені пункти з історичними курортними центрами й добре освоєними спусковими лижними трасами, наприклад такі, як містечко Шамоні, що розкинулося біля підніжжя Монблану, селище Марібель у долині Труа Вале, спортивне поселення Валь д'Ізер і Межев. Найбільш відомим із цього переліку гірськолижних центрів є найдавніший спортивно-оздоровчий курорт Франції Шамоні, що розміщений за 90 км від м. Женеви та 220 км від Ліона. Перші гірськолижні туристи з'явилися тут ще в 1893 р., коли їх приймали у своїх помешканнях місцеві жителі. Зараз нічліжно-відпочинкову базу цієї групи курортів становлять 48 готелів із сервісним обслуговуванням переважно домашньо-кемпінгового типу, які можуть одночасно щодобово прийняти майже 9 тис. туристів. Загальна протяжність трас у цьому районі Франції – близько 140 км при максимальній висоті катання 3800 м. Більшість сучасних курортів побудовано тут у 50–60-ті роки минулого століття й модернізовані на початку нового тисячоліття з урахуванням потреб гірськолижних відпочивальників та збільшенням їх напливу, а особливо зарубіжного. Найвідомішими міжнародними курортними комплексами міста є Куршевель (курорт для міжнародних зірок), Валь Торенс, Ла Плань, Тінь, Авориаз, Ліз Арк, Ле дез Альп тощо [6]. Користуються популярністю й інші історично-традиційні гірськолижні курорти Франції (Межев, Морзін, Мерібель), які є не досить шумними й характеризуються сезонністю відпочинку.

До сучасної групи гірськолижних курортів Франції входять міста Сент-Мориць, Кранс, Монтана й ін. Вони є переважно своєрідними гірськими мегалополісами, які увібрали в себе навколишні курортні селища та містечка з численними сучасними готелями й розвинутою гастрономічно-

ресторанною базою та видовишно-масовими, розважально-культурними об'єктами, які валять до себе гірськолижних відпочивальників у зимовий сезон, а влітку тут люблять проводити свій відпочинок прихильники живописних гірських ландшафтів для занять гольфом, міні-футболом, альпінізмом і спелеотуризмом, умови для якого досить сприятливі в цьому регіоні.

Французьке місто Сент-Мориць – це сучасний міжнародний курортполіс, який лежить на висоті 1800 м над рівнем моря, на південному схилі Швейцарських Альп, неподалік від Італії. Тут спостерігаємо стійку сезонну погоду зі 332-ма сонячними днями в році та стабільним сніговим покривом. Найвідомішим і найдорожчим готелем міста є «Палас-готель» із численними кафе, ресторанами, суперсучасними засобами комунікації й відпочинку. У мереженій системі лижних трас цього курортного міста нараховується 150 км маршрутів для рівнинних спусків і близько 350 км трас різної складності, а також функціонує понад 60 підйомників, що щоденно перевозять до 65 тис. осіб відпочивальників [7].

Гірськолижні курорти Кранс і Монтана є своєрідними близнюками-селищами в центрі Альп. Вони розміщені на висоті 1500 м над рівнем моря, за 180 км від Женеви, на сонячній терасі місцевих озер і лісу з чудовою ландшафтною панорамою, що спостерігаємо з прилягаючої гори Маттерхорн, над долиною ріки Рони. Кранс-Монтана – унікальний за своїми кліматичними умовами курорт, що дає змогу взимку й улітку займатися гірськолижним спортом за рахунок наявності льодовика Плайне-Морте. Тут щорічно проводять міжнародні чемпіонати з гірськолижних видів спорту. У Кранс-Монтані розміщена одна з найвідоміших дитячих гірськолижних шкіл, у якій можна швидко навчитися кататися на гірських лижах навіть найменшим. У цьому гірськолижному курорті функціонує досить розвинута сучасна транспортна та обслуговуюча інфраструктура для занять різними видами зимового спорту й улітку – для проведення міжнародних симпозіумів, виставок і міжнародних зустрічей із бізнесу й спорту, система обслуговування (спортивний та виставковий центр, конгрес-хол, кіноконцертні зали тощо).

Такі самі міжнародно-конгресові функції влітку виконує ще більш відоме швейцарське місто – гірськолижний курорт Давос. У ньому функціонують 315 км спускових трас, 56 підйомників та численні канатні дороги. Гірськолижний сезон у цьому місті триває з грудня по квітень, проте влітку місто славиться своїми міжнародно-економічними форумами, шахово-шашковими турнірами й іншими міжнародними спортивними зустрічами. Ще одним із найрозвинутіших гірськолижних курортів міжнародного плану та престижних місць європейського відпочинку є швейцарське місто Церматт, у якому сніг лежить із перших днів грудня до кінця квітня. Тут можна займатися гірськими лижами незалежно від пори року за допомогою штучних засобів засніження території. Цей курорт відзначається високою екологічною чистотою, оскільки в місті заборонений автомобільний транспорт. Це місто славиться як місце сімейного відпочинку з високою безпековою системою для занять спортивним катанням дітей та інвалідів, а також людей похилого віку, для яких розроблено спеціальні траси й доступні спуски. Ще один швейцарський курорт – Гріндельвальд – відомий розмаїттю альпійського ландшафту та великим вибором трас і спусків різноманітної складності для різних вікових категорій відпочивальників та станів здоров'я туристів. Тут розміщено до 200 км спускових трас із 43-ма гірськими й канатними дорогами, що максимально піднімають туристів на висоту 2971 м [7].

Курорт Верб'є – один із наймолодших, проте найбільш сервісно-інфраструктурно розвинутих курортів Швейцарії, який славиться найбільшою кількістю готелів. Він розміщений між горами Маттерхорн і Монблан. Тут функціонує одна з найкращих підйомних систем в альпійському гірськолижному регіоні, що піднімає туристів на висоту 2200–3000 м. Зараз тут діє понад 400 км спускових трас, більше 100 підйомників. Для трас характерно, що схили гір чудові для катання, а закінчення мають достатньо місця для зупинки.

Одним із найбільш високогірних курортів країни є Саас-Фі (оточений 13 вершинами, які мають понад 4000 м і постійно вкриті снігом), що лежить на льодовику на Півдні Швейцарії, у німецькомовному кантоні Валлісі. Цей курорт вважається зоною підвищеної екочистоти, а на його територію не дозволяється в'їзд будь-якого автотранспорту. Тут функціонує найсучасніша канатна дорога «Альпін-експрес», яка піднімає на гору Фальскін, до льодовиків. Звідси також можна добратися підземною залізницею «Альпін-метро», найбільш висотним метро у світі, до г. Міттелаллан, на висоту 3500 м над рівнем моря.

Місцевість Труа Валле (Три Долини) є єдиною у світі гігантською за розмірами гірськолижною територією, яка поєднує в собі п'ять гірськолижних курортполісів (Валь Торанс, Менуір, Мерибель, Ла Танья, Куршевель). Мерибель – найбільший за розмірами й прийомом туристів з усіх курортів Труа

Валле. Його центральна частина та дві інші – Бельведер і Моттаре – зв'язані один з одним системою підйомників та канатних доріг. Найвищим із цієї когорти курортполісів Швейцарії (понад 4 тис. м) є Валь Транс, у якому функціонує найбільший у Європі підвісний підйомник потужністю на 150 осіб. Усі готелі цього гірськолижного курорту максимально наближені до спускових трас. Фахівці зауважують: катання тут починається буквально з порога [5]. Різні рівні спускових трас Валь Торанса зв'язані між собою системою підйомників і швидкісних ліфтів.

Отже, курортна гірськолижна система Альпійського гірськолижного регіону є найрозвинутішою не тільки в Європі, але й у світі в цілому. Проте тут в українському контексті існує низка проблем: у більшості традиційних гірськолижних курортів регіону застарілим є готельний фонд; важкодоступність курортних регіонів у період зимової погодної нестабільності в цьому регіоні взимку й частих циклонів, які супроводжуються затяжними хурделицями, особливо з навітряних схилів; специфіка використання складної навчальної термінології іноземними мовами інструкторами з гірськолижного туризму й спорту; черги на реєстрацію в окремих гірськолижних курортах регіону та обмежений доступ відпочивальників у багатьох гірськолижних курортах Альпійського регіону; надмірно висока вартість гірськолижних турів і послуг більшості курортів регіону, яка є малопідйомною для українського споживчого ринку туристичних послуг; потреба у візі для наших громадян із метою в'їзду на територію швейцарських курортів тощо.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, Альпійський гірськолижний регіон найдавніший, найбільш освоєний та найрозвинутіший у світі. Доходи від гірськолижного туризму тут значущі для фінансової підтримки країн регіону, а також вимагають ужити комплексні заходи щодо його модернізації й постійного вдосконалення. Вивчення такого досвіду може бути корисним із практичного погляду для туристичної економіки України та потребує подальшої наукової уваги.

Джерела та література

1. Александрова А. Ю. Международный туризм : учебник / А. Ю. Александрова. – Москва : Аспект Пресс, 2002. – 470 с.
2. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.
3. Биржаков М. Б. Введение в туризм. / М. Б. Биржаков. – Москва ; Санкт-Петербург : Nevskiy fond, 2000. – 152 с.
4. Географія і клімат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.turatlas.com.
5. Гірські лижі // Турбізнес для професіоналів. – 2006. – № 15. – С. 6–72.
6. Гірські лижі в Західній Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.turizm.ru.
7. Гірськолижні курорти Швейцарії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.tourbazar.direct.ru.
8. Гірськолижні траси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.skiinfo.ru.
9. Глушко А. А. География туризма / А. А. Глушко, А. М. Сазыкин. – Владивосток : Изд-во Дальневосточного ун-та, 2002. – 270 с.
10. Капаціла В. І. Розвиток гірськолижного туризму у Західному регіоні України / В. І. Капаціла // Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи : наук. моногр. / за заг. ред. М. Лук'янченка, В. Куриш [та ін.]. – Дрогобич, 2009. – С. 177 – 182.
11. Косовський Р. Лижний туризм як форма рекреаційно-оздоровчої діяльності / Р. Косовський // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали II Регіон. наук.-практ. конф. – Львів : ЛДІФК, 2000. – С. 46–47.
12. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия / А. Б. Косолапов. – Москва : КНОРУС, 2005. – 400 с.
13. Офіційний сайт Державної служби туризму та курортів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>.
14. Рогова І. Критерії оцінювання гірськолижних послуг споживачем / І. Рогова, Р. Байцар // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2004. – С. 38–40.
15. Троценко Л. Гірськолижний туризм як рекреаційно-оздоровча діяльність у сучасному середовищі / Л. Троценко // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 316–318.

References

1. Aleksandrova A. Iu. Mezhdunarodnyi turizm : uchebnyk / A. Iu. Aleksandrova. – M. : Aspekt Press, 2002. – 470 s.
2. Babkin A. V. Spetsialnye vydy turizma / A. V. Babkin. – Rostov-na-Donu : Fenyks, 2008. – 252 s.
3. Byrzhakov M. B. Vvedeniye v turizm. / M. B. Byrzhakov. – M. ; SPb. : Nevskiy fond, 2000. – 152 s.

4. Neohrafiia i klimat [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.turatlas.com.
5. Hirski lyzhi // Turbiznes dlia profesionaliv. – 2006. – № 15. – S. 6–72.
6. Hirski lyzhi v Zakhidnii Yevropi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.turizm.ru.
7. Hirskolyzhni kurorty Shveitsarii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.tourbazar.direct.ru.
8. Hirskolyzhni trasy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.skiinfo.ru.
9. Hlushko A. A. Neohrafiia turyzma / A. A. Hlushko, A. M. Sazykyn. – Vladyvostok : Yzd-vo Dalnevostochnoho un-ta, 2002. – 270 s.
10. Kapatsila V. I. Rozvytok hirskolyzhnoho turyzmu u Zakhidnomu rehioni Ukrainy / V. I. Kapatsila // Realizatsiia zdorovoho sposobu zhyttia – suchasni pidkhody : nauk. monohr. / za zah. red. M. Luk'ianchenka, V. Kurysh [ta in.]. – Drohobych, 2009. – S. 177 – 182.
11. Kosovskiy R. Lyzhnyi turyzm yak forma rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti / R. Kosovskiy // Problemy aktyvizatsii rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti naseleння : materialy II Rehion. nauk.-prakt. konf. – Lviv : LDIFK, 2000. – S. 46–47.
12. Kosolapov A. B. Turystskoe stranovedenye. Evropa y Azia / A. B. Kosolapov. – M. : KNORUS, 2005. – 400 s.
13. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby turyzmu ta kurortiv Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.tourism.gov.ua>.
14. Rohova I. Kryterii otsiniuvannia hirskolyzhnykh posluh spozhyvachem / I. Rohova, R. Baitsar // Problemy aktyvizatsii rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti naseleння : materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. – Lviv, 2004. – S. 38–40.
15. Trotsenko L. Hirskolyzhnyi turyzm yak rekreatsiino-ozdorovcha diialnist u suchasnomu seredovyskhi / L. Trotsenko // Problemy aktyvizatsii rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti naseleння : materialy VIII Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu. – Lviv, 2012. – S. 316–318.

Патійчук Віктор, Прокопчук Віталій. Особенности развития горнолыжного туризма в Альпийском туристско-рекреационном регионе. Рассмотрены особенности и предпосылки развития горнолыжного туризма в Альпийском туристско-рекреационном регионе. Проанализированы главные факторы развития горнолыжного туризма исследуемого региона. Изучены основные направления специализации горнолыжного рекреационного обслуживания населения Альпийского туристско-рекреационного региона. Проведен анализ деятельности основных центров туризма в исследуемом регионе на примере международных горнолыжных курортов Австрии, Франции и Швейцарии. Определены основные проблемы и перспективы развития туризма в Альпийском туристско-рекреационном регионе с позиции становления и проблем функционирования горнолыжного туризма Украины.

Ключевые слова: горнолыжный туризм, Альпы, горнолыжный туристско-рекреационный регион, горнолыжные рекреационно-туристические центры, горнолыжные трассы.

Patiychuk Victor, Prokopchuk Vitaliy. Features of the Development of Ski Tourism in the Alpine Tourist and Recreational Region. The features and preconditions of the development of ski tourism in the Alpine tourist and recreational region are considered. The main factors of development of ski tourism of the studied region are analyzed. The main directions of specialization of ski recreational services of the population in the countries of the Alpine tourist and recreational region are studied. The analysis of activity of the main centers of skiing tourism in the studied region on the example of international ski resorts of Austria, France and Switzerland was carried out. The main problems and prospects of development of ski tourism in the Alpine tourist-recreational region from the point of view of development and problems of ski tourism in Ukraine are determined.

Key words: skiing tourism, Alps, skiing tourist and recreational region, skiing recreational and tourist centers, ski slopes.

Стаття надійшла до редколегії
23.10.2017 р.

УДК 911.3: 930:908(495)

**Віктор Патійчук,
Олександр Анцигін**

Сучасні проблеми розвитку туристичної галузі Греції

Досліджено особливості розвитку туризму в Греції в сучасних умовах її економічного розвитку. Проаналізовано головні чинники розвитку туристичної галузі в країні. Розглянуто основні закономірності розвитку туристичної